

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทระหว่างหญิงและชายในด้านการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม โดยศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อต้องการทราบบทบาทของหญิงและชายในด้านการตัดสินใจประการหนึ่ง ประการที่สองเป็นการศึกษาเพื่อทราบบทบาทของหญิงและชายในด้านการแบ่งแรงงาน ซึ่งทั้งสองประการเป็นการศึกษาภายใต้กระบวนการผลิตไหม และประการที่สามเป็นการศึกษาเพื่อต้องการทราบปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานของหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหมหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการเสนอผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำเสนอเป็นขั้นตอนต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 บทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

ขั้นตอนที่ 2 บทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งงานในกระบวนการผลิตไหม

ขั้นตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม

ขั้นตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานของหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม

ขั้นตอนที่ 5 การอภิปรายผลการวิจัย

4.1 บทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหมนั้น ได้มีการศึกษาเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตไหมทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การแปรรูป และการตลาด ในแต่ละขั้นตอนจะมีกิจกรรมที่หญิงและชายปฏิบัติ โดยกรอบการถามจะถามตามแนวการตัดสินใจว่าผู้ใดเป็นผู้ตัดสินใจในแต่ละกิจกรรม หรือมีการตัดสินใจร่วมกันในกิจกรรม โดยรวมเป็นขั้นตอนแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

ในขั้นเตรียมการจะมีกิจกรรมย่อยอยู่ 4 กิจกรรม ได้แก่

1. การเลือกพื้นที่ปลูกหม่อน
2. การเลือกสถานที่สร้างห้องเลี้ยงไหม
3. การเตรียมและจัดหาพันธุ์หม่อน
4. การจัดหาทุนและการลงทุน

4.1.2 ขั้นตอนการปลูกหม่อน

ในขั้นการปลูกหม่อน มีกิจกรรมย่อยอยู่ 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การปักชำกิ่งหม่อน
2. การตัดแต่งกิ่งหม่อน
3. การดายหญ้าให้ปุ๋ยหม่อน

4.1.3 ขั้นตอนการเลี้ยงไหม

ขั้นตอนการเลี้ยงไหมนั้นจะมีกิจกรรมย่อยอยู่ 4 กิจกรรม ได้แก่

1. การเก็บใบหม่อน
2. ให้อาหารตัวไหม
3. เก็บตัวไหมเข้าที่พักรังไหม
4. การทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์

4.1.4 ขั้นตอนการแปรรูป

ขั้นตอนการแปรรูปนี้ได้มีการแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่

1. การสาวเส้น
2. การทอผ้า

1.5 ขั้นตอนการตลาด

ขั้นตอนการตลาดนั้น มีกิจกรรมย่อยอยู่ 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การขายรังไหม
2. การขายเส้นไหม
3. การขายเป็นผืน

ผลการศึกษารากฐานในตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในขั้นตอนการเตรียมการในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	43	22.8
ชาย	14	7.4
ร่วมกัน	98	51.8
แบบผสมหลายรูปแบบ	34	18.0
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ในขั้นตอนการเตรียมการในกระบวนการผลิตไหม หญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกันร้อยละ 51.8 รองลงมา เป็นบทบาทของหญิงร้อยละ 22.8 ส่วนผู้ชายจะมีบทบาทน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 7.4 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนใหญ่หญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกันในขั้นตอนการเตรียมการในกระบวนการผลิตไหม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในขั้นตอนการปลูกหม่อนในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	45	23.7
ชาย	23	12.2
ร่วมกัน	119	63.0
แบบผสมหลายรูปแบบ	2	1.1
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ในขั้นตอนการปลูกหม่อนในกระบวนการผลิตไหม หญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกัน ร้อยละ 63.0 รองลงมาเป็นบทบาทของหญิงร้อยละ 23.7 และบทบาทของชายร้อยละ 12.2 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนใหญ่หญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกันในขั้นตอนการปลูกหม่อนในกระบวนการผลิตไหม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในขั้นตอนการเลี้ยงไหมในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	72	38.1
ชาย	3	1.6
ร่วมกัน	101	53.4
แบบผสมหลายรูปแบบ	13	6.9
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการเลี้ยงไหมหญิงและชายมี
บทบาทในการตัดสินใจร่วมกัน ร้อยละ 53.4 หญิงมีบทบาทรองลงมากคือ ร้อยละ
38.1 ในขณะที่ชายมีบทบาทน้อยมากเพียงร้อยละ 1.6 แสดงว่า ส่วนใหญ่หญิง
และชายมีบทบาทในการตัดสินใจร่วมกันในขั้นตอนการเลี้ยงไหม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในขั้นตอนการแปรรูปในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	155/	82.0
ชาย	2	1.1
ร่วมกัน	9	4.8
แบบผสมหลายรูปแบบ	23	12.1
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการแปรรูปในกระบวนการ
ผลิตไหม ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะมีบทบาทในการตัดสินใจ ร้อยละ 82.0 ในขณะที่ผู้ชาย
มีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวนี้น้อยมาก เพียงร้อยละ 1.1

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในขั้นตอนการตลาดในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	117	61.9
ชาย	20	10.6
ร่วมกัน	46	24.3
แบบผสมหลายรูปแบบ	6	3.2
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการตลาดในกระบวนการผลิตไหม ส่วนใหญ่ผู้หญิงมีบทบาทในการตัดสินใจ ร้อยละ 61.9 ส่วนผู้ชายมีบทบาทในเรื่องดังกล่าวเพียงร้อยละ 10.6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการตัดสินใจ
ในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	107	56.6
ชาย	3	1.6
ร่วมกัน	74	39.2
แบบผสมหลายรูปแบบ	5	2.6
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ผู้หญิงมีบทบาทในการตัดสินใจ ร้อยละ 56.6 รองลงมาหญิงและชายมีบทบาทการตัดสินใจร่วมกัน ร้อยละ 39.2 ส่วนผู้ชายมีบทบาทในการตัดสินใจน้อยมาก เพียงร้อยละ 1.6 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงมีบทบาทในการตัดสินใจในกระบวนการผลิต

4.2 บทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การศึกษบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ได้มีการศึกษาเป็นขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการปลูกหม่อน ขั้นตอนการเลี้ยงไหม ขั้นตอนการแปรรูป และขั้นตอนการตลาด ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีกิจกรรมย่อยประกอบอยู่ การใช้กรอบคำถามจะถามการแบ่งแรงงานในแต่ละกิจกรรมว่าทำกิจกรรมนั้น ๆ โดยใคร และปรากฏในรูปของผลรวมในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.2.1 ขั้นการเตรียมการ

ในขั้นตอนการเตรียมการนี้มีกิจกรรมย่อยอยู่ 5 กิจกรรม ได้แก่

1. การเตรียมดิน
2. การสร้างโรงเรือน
3. การเตรียมและจัดหาพันธุ์หม่อน
4. การซ่อมแซมและจัดหาอุปกรณ์
5. การประสานงานกับภายนอก

4.2.2 ขั้นการปลูกหม่อน

ขั้นตอนการปลูกหม่อน มีกิจกรรมย่อยอยู่ 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การปักชำกิ่งหม่อน
2. การตัดแต่งกิ่งหม่อน
3. การคายหญ้าให้ปุ๋ยหม่อน

4.2.3 ขั้นการเลี้ยงไหม

ขั้นตอนนี้มีกิจกรรมในการแบ่งแรงงานอยู่ 4 กิจกรรม ได้แก่

1. เก็บใบหม่อน
2. ให้อาหารตัวไหม

3. เก็บตัวไหมเข้าที่พักไหม

4. ทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์

4.2.4 ขั้นการแปรรูป

ขั้นตอนนี้มีกิจกรรมการแบ่งแรงงานอยู่ 2 กิจกรรม ได้แก่

1. การสาวเส้น

2. การทอผ้า

4.2.5 ขั้นการตลาด

ขั้นตอนการตลาดมีกิจกรรมการแบ่งแรงงาน 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การขายรังไหม

2. การขายเส้นไหม

3. การขายเป็นคืน

ผลการศึกษาเรื่องการแบ่งแรงงาน ดังปรากฏผลในตารางที่ 7 ถึง ตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่ง
แรงงานในขั้นตอนการเตรียมการในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทำทั้งหมด	6	3.2
หญิงทำมากกว่าชาย	24	12.7
หญิงทำเท่ากับชาย	113 /	59.8
ชายทำมากกว่าหญิง	40	21.1
ชายทำทั้งหมด	6	3.2
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า ขั้นการเตรียมการ บทบาทผู้หญิง เท่ากับผู้ชายในการแบ่งแรงงานสูงสุดคือ ร้อยละ 59.8 บทบาทผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ร้อยละ 21.1 และบทบาทที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมดและชายทั้งหมดมีเท่ากันคือร้อยละ 3.2 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนใหญ่บทบาทหญิงจะเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานในขั้นการเตรียมการในกระบวนการผลิตไหม

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่งแรงงานในขั้นตอนการปลูกหม่อนในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทำทั้งหมด	12	6.3
หญิงทำมากกว่าชาย	17	9.1
หญิงทำเท่ากับชาย	141	74.6
ชายทำมากกว่าหญิง	12	6.3
ชายทำทั้งหมด	7	3.7
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการปลูกหม่อนบทบาทผู้หญิง เท่ากับผู้ชายในการแบ่งแรงงานสูงสุดร้อยละ 74.6 และบทบาทของชายทั้งหมดในการแบ่งแรงงานมีน้อยมากเพียงร้อยละ 3.7 แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงจะมีบทบาทเท่ากับผู้ชายในการแบ่งแรงงานในขั้นตอนการปลูกหม่อนในกระบวนการผลิตไหม

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่ง
แรงงานในขั้นตอนการเลี้ยงไหมในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทำทั้งหมด	23	12.2
หญิงทำมากกว่าชาย	90	47.6
หญิงทำเท่ากับชาย	76	40.2
ชายทำมากกว่าหญิง	-	-
ชายทำทั้งหมด	-	-
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งแรงงานในขั้นตอนการเลี้ยงไหม ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชายร้อยละ 47.6 ผู้หญิงมีบทบาทเท่ากับผู้ชายร้อยละ 40.2 และเป็นของผู้หญิงทั้งหมด ร้อยละ 12.2 ในขณะที่บทบาทที่เป็นของผู้ชายทั้งหมดไม่มีเลย แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชายในการแบ่งแรงงานในขั้นตอนการเลี้ยงไหม

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่ง
แรงงานในขั้นตอนการแปรรูปในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทำทั้งหมด	130	68.8
หญิงทำมากกว่าชาย	19	10.1
หญิงทำเท่ากับชาย	7	3.7
ชายทำมากกว่าหญิง	2	1.1
ชายทำทั้งหมด	31	16.4
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งแรงงานในขั้นตอนการแปรรูป ผู้หญิงมีบทบาททั้งหมดสูงสุดร้อยละ 68.8 และผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิงมีน้อยมาก เพียงร้อยละ 1.1 แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้หญิงมีบทบาททั้งหมดในการแบ่งแรงงานในขั้นตอนการแปรรูปในกระบวนการผลิตไหม

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่ง
แรงงานในขั้นตอนการตลาดในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทำทั้งหมด	12	6.3
หญิงทำมากกว่าชาย	39	20.6
หญิงทำเท่ากับชาย	22	11.7
ชายทำมากกว่าหญิง	82	43.4
ชายทำทั้งหมด	34	18.0
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งแรงงานในขั้นตอนการตลาด ผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิงร้อยละ 43.4 รองลงมาผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าชาย ร้อยละ 20.6 และบทบาทของผู้หญิงทั้งหมดมีน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 6.3 แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้ชายจะมีบทบาทมากกว่าผู้หญิงในการแบ่งแรงงานในขั้นตอนการตลาด ในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม เป็นการรวมการแบ่งแรงงาน ในขั้นตอนการผลิตไหม ทั้ง 5 ขั้นตอนเข้าด้วยกัน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการปลูกหม่อน ขั้นตอนการเลี้ยงไหม ขั้นตอนการแปรรูป และขั้นตอนการตลาด

ผลการศึกษาจะออกมาในรูปผลรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ดังจะปรากฏในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของหญิงและชาย จำแนกตามบทบาทการแบ่ง
แรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิงทั้งหมด	4	2.1
หญิงทำมากกว่าชาย	22	11.6
หญิงทำเท่ากับชาย	103	54.5
ชายทำมากกว่าหญิง	54	28.6
ชายทำทั้งหมด	6	3.2
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหมผู้หญิงมีบทบาทเท่ากับผู้ชายร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ ผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิงร้อยละ 28.6 ส่วนบทบาทผู้หญิงทั้งหมดมีน้อยที่สุด ร้อยละ 2.1 แสดงว่า ส่วนใหญ่ผู้หญิงมีบทบาทเท่ากับผู้ชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานของหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตไหม

4.3.1 การหาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร และการทดสอบสมมติฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การเอาแบบอย่างการสนับสนุนจากภายนอก ความสามารถในการผลิต โอกาสในการมีส่วนร่วม ความขัดแย้งในบทบาท การรับรู้เรื่องความเสี่ยง และความคาดหวังผลประโยชน์ ซึ่งผู้ศึกษาคาดว่าน่าจะมีสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม โดยมีการตั้งสมมติฐานเพื่อนำข้อมูลที่ได้จาก

การศึกษาปัจจัยดังกล่าวข้างต้น มาหาความสัมพันธ์ในเชิงสถิติกับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานว่าเป็นไปตามที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

4.3.1.1 การตัดสินใจ

4.3.1.2 การแบ่งแรงงาน

สมมติฐานที่ตั้งไว้มีดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งจำนวนแรงงานในครัวเรือนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อย ปานกลาง และมาก ตามลำดับ เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงาน จำแนกตามบทบาทของหญิงและชายในการศึกษาและทดสอบสมมติฐาน

1.1 การตัดสินใจ ผู้ศึกษาได้แบ่งจำนวนแรงงานในครัวเรือนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ น้อย ปานกลาง และมาก ตามลำดับ และนำมาหาความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ โดยจำแนกตามกลุ่มการตัดสินใจ ได้แก่ กลุ่มที่ส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกัน กลุ่มที่ส่วนใหญ่ตัดสินใจโดยชาย กลุ่มที่ส่วนใหญ่ตัดสินใจโดยหญิง และกลุ่มที่ไม่สามารถจัดพวกได้ว่าส่วนใหญ่เป็นหญิงหรือชาย หรือร่วมกัน จึงเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มหลากหลาย ดังจะปรากฏผลในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานในครัวเรือนกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	จำนวนแรงงาน		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
รวมกัน	28.6(8)	36.0(32)	44.4(32)
ชาย	-	2.2(2)	1.4(1)
หญิง	71.4(20)	57.3(51)	52.8(38)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	4.5(4)	1.4(1)
รวม	100.0(28)	100.0(89)	100.0(72)

$$\text{Chi-Square} = 5.7825 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 13 ผลจากการศึกษาพบว่าครอบครัวที่มีจำนวนแรงงานน้อย ผู้หญิงมีบทบาทการตัดสินใจ มากกว่าผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีจำนวนแรงงานปานกลาง และครอบครัวที่มีจำนวนแรงงานมากตามลำดับ กล่าวคือร้อยละ 71.4 ร้อยละ 57.3 และร้อยละ 52.8 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือน และการตัดสินใจไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 การแบ่งแรงงาน ผู้ศึกษาได้แบ่งจำนวนแรงงานในครัวเรือนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ น้อย ปานกลาง มาก ตามลำดับ นามาค่าความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงาน โดยจำแนกตามกลุ่มการแบ่งงาน ได้แก่ ผู้หญิงทำทั้งหมด หญิงทำมากกว่าชาย หญิงทำเท่ากับชาย ชายทำมากกว่าหญิง และชายทำทั้งหมด ผลการศึกษปรากฏในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานในครัวเรือนกับบทบาทหญิง
และชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	จำนวนแรงงาน		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	10.7(3)	2.2(2)	1.4(1)
หญิงทำมากกว่าชาย	17.9(5)	33.7(30)	26.4(19)
หญิงทำเท่ากับชาย	50.0(14)	52.8(47)	58.3(42)
ชายทำมากกว่าหญิง	14.3(4)	9.0(8)	13.9(10)
ชายทำทั้งหมด	7.1(2)	2.2(2)	-
รวม	100.0(28)	100.0(89)	100.0(72)

$$\text{Chi-Square} = 14.2822 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 14 ผลจากการศึกษาพบว่า ครอบครัวยที่มีจำนวนแรงงานมาก ทำให้การแบ่งแรงงานที่หญิงทำเท่ากับชาย มากกว่าครอบครัวยที่มีจำนวนแรงงานปานกลาง และครอบครัวยที่มีจำนวนแรงงานน้อย ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 58.3, ร้อยละ 52.8 และร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือน และการแบ่งแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษานานะทางเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาได้แบ่งขอบเขตฐานะทางเศรษฐกิจออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ รายได้ และขนาดถือครองที่ดิน และได้แยกศึกษาความสัมพันธ์ออกเป็นดังนี้

2.1 รายได้ ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับรายได้ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ น้อย ปานกลาง และมาก ตามลำดับ โดยศึกษาความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตไหม ดังนี้

2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทระหว่างหญิง และชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษาจะปรากฏในตารางที่ 15 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	รายได้		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	40.5 (32)	45.3 (29)	23.9 (11)
ชาย	-	-	6.5 (3)
หญิง	58.2 (46)	54.7 (35)	60.9 (28)
แบบผสมหลายรูปแบบ	1.3 (1)	-	8.7 (4)
รวม	100.0 (79)	100.0 (64)	100.0 (46)

$$\text{Chi-Square} = 21.5614 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่มีรายได้มาก ผู้หญิงมีการตัดสินใจสูงกว่า ผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย และผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 60.9, ร้อยละ 58.2 และ ร้อยละ 54.7 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติไคสแควร์ พบว่ารายได้และการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ผลการศึกษปรากฏในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทหญิงและชาย ด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	น้อย	รายได้	
		ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	2.5(2)	3.1(2)	4.3(2)
หญิงทำมากกว่าชาย	31.6(25)	23.4(15)	28.6(54)
หญิงทำเท่ากับชาย	49.4(39)	62.5(40)	52.2(24)
ชายทำมากกว่าหญิง	12.7(10)	9.4(6)	13.0(6)
ชายทำทั้งหมด	3.8(3)	1.6(1)	-
รวม	100.0(79)	100.0(64)	100.0(46)

$$\text{Chi-Square} = 4.9411 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 16 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางมีผลทำให้บทบาทของหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้มากและรายได้น้อยตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 62.5, ร้อยละ 52.2 และ ร้อยละ 49.4 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่ารายได้และการแบ่งแรงงานในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่ารายได้ที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ขนาดถือครองที่ดิน ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับขนาดถือครองที่ดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ น้อย ปานกลาง มาก โดยศึกษาความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ดังนี้

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดถือครองที่ดินกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษปรากฏในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดถือครองที่ดินกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	ขนาดถือครองที่ดิน		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	29.0(18)	39.7(23)	44.9(31)
ชาย	-	-	4.3(3)
หญิง	71.0(44)	53.4(31)	49.3(34)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	6.9(4)	1.4(1)
รวม	100.0(62)	100.0(58)	100.0(69)

$$\text{Chi-Square} = 16.3355 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 17 ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินน้อย ทำให้ ผู้หญิงมีการตัดสินใจมากกว่าผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินปานกลาง และครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินมากตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 71.0 ร้อยละ 53.4 และร้อยละ 49.3 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าขนาดถือครองที่ดินและการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าขนาดถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดถือครองที่ดิน กับบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ผลการศึกษารายงานในตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดถือครองที่ดินกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	ขนาดถือครองที่ดิน		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	1.6(1)	3.4(2)	4.3(3)
หญิงทำมากกว่าชาย	22.6(14)	34.5(20)	29.0(20)
หญิงทำเท่ากับชาย	58.1(36)	50.0(29)	55.1(38)
ชายทำมากกว่าหญิง	14.5(9)	10.3(6)	10.1(7)
ชายทำทั้งหมด	3.2(2)	1.7(1)	1.4(1)
รวม	100.0(62)	100.0(58)	100.0(69)

$$\text{Chi-Square} = 3.8502 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 18 ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินน้อย ทำให้ในการแบ่งแรงงานผู้หญิงทำเท่ากับชาย มากกว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินมาก และขนาดถือครองที่ดินปานกลางตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 58.1, ร้อยละ 55.1 และร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าขนาดถือครองที่ดินและการแบ่งแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ขนาดถือครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 แหล่งความรู้ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาแหล่งความรู้ ผู้ศึกษาได้ทำการแยกแหล่งความรู้ได้ใช้ระดับของแหล่งความรู้เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก ตามลำดับ โดยจำแนกตามบทบาทของหญิงและชาย ซึ่งการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อนี้มีดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้กับบทบาทหญิงชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 19 ดังนี้

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้กับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่

การตัดสินใจ	ระดับความรู้จากแหล่งความรู้		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	45.5(51)	27.0(20)	33.3(1)
ชาย	1.8(2)	1.4(1)	-
หญิง	51.8(58)	67.6(50)	33.3(1)
แบบผสมหลายรูปแบบ	0.9(1)	4.1(3)	33.3(1)
รวม	100.0(112)	100.0(74)	100.0(3)

$$\text{Chi-Square} = 18.8988 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 19 ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ปานกลาง ทำให้บทบาทการตัดสินใจของหญิงมีมากกว่า ผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้น้อย และผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มากตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 67.6, ร้อยละ 51.8 และร้อยละ 33.3 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าแหล่งความรู้กับการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้กับบทบาทหญิงและชาย ด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ผลจากการศึกษาปรากฏในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งความรู้กับบทบาทหญิงและชาย ด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	น้อย	แหล่งความรู้	
		ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	5.4(6)	-	-
หญิงทำมากกว่าชาย	32.1(36)	23.0(17)	33.3(1)
หญิงทำเท่ากับชาย	47.3(53)	64.9(48)	66.7(2)
ชายทำมากกว่าหญิง	12.5(14)	10.8(8)	-
ชายทำทั้งหมด	2.7(3)	1.4(1)	-
รวม	100.0(112)	100.0(74)	100.0(3)

$$\text{Chi-Square} = 8.9593 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 20 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มาก ทำให้บทบาทในการแบ่งแรงงานที่หญิงทำเท่ากับชายมีมากกว่าครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ปานกลาง และครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้น้อยตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 66.7, ร้อยละ 64.9 และ ร้อยละ 47.3 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าแหล่งความรู้และการแบ่งแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าแหล่งความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทหญิงและชาย ในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 การสนับสนุนจากภายนอกที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาการสนับสนุนจากภายนอก ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ จากหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งผู้ศึกษาได้วัดระดับจากคะแนนน้อย ปานกลาง มาก ตามลำดับ โดยจำแนกตามบทบาทหญิงและชายเพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภายนอกกับบทบาทหญิง และชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภายนอกกับบทบาทหญิง และชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	การสนับสนุนจากภายนอก		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	29.8(37)	54.7(29)	50.0(6)
ชาย	2.4(3)	-	-
หญิง	66.1(82)	41.5(22)	41.7(5)
แบบผสมหลายรูปแบบ	1.6(2)	3.8(2)	8.3(1)
รวม	100.0(124)	100.0(53)	100.0(12)

$$\text{Chi-Square} = 14.7754 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนจากภายนอกน้อย ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทการตัดสินใจมากกว่าผู้หญิงที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกมากและปานกลาง ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 66.1, ร้อยละ 41.7 และ ร้อยละ 41.5 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าการสนับสนุนจากภายนอก และการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า การสนับสนุนจากภายนอกมีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภายนอกกับบทบาทหญิง และชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ดังปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 22 ดังนี้

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากภายนอกกับบทบาทหญิง และชาย ด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	น้อย	การสนับสนุนจากภายนอก	
		ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	3.2(4)	3.8(2)	-
หญิงทำมากกว่าชาย	25.0(31)	35.8(19)	33.3(4)
หญิงทำเท่ากับชาย	53.2(66)	54.7(29)	66.7(8)
ชายทำมากกว่าหญิง	16.1(20)	3.8(2)	-
ชายทำทั้งหมด	2.4(3)	1.9(1)	-
รวม	100.0(124)	100.0(53)	100.0(12)

$$\text{Chi-Square} = 9.1184 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 22 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกมาก ทำให้บทบาทที่หญิงทำเท่ากับชายมีมากกว่าครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกปานกลาง และได้รับการสนับสนุนจากภายนอกน้อย ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 66.7, ร้อยละ 54.7 และร้อยละ 53.2 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ พบว่าการสนับสนุนจากภายนอกกับการแบ่งแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 การเอาแบบอย่างที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาการเอาแบบอย่าง ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากจำนวนและลักษณะการเอาแบบอย่างโดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ น้อย ปานกลาง มาก โดยจำแนกตามบทบาทหญิงและชาย เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเอาแบบอย่างกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ดังปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 23 ดังนี้

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างการเอาแบบอย่างกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	การเอาแบบอย่าง		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	21.5 (16)	48.8 (42)	48.3 (14)
ชาย	4.1 (3)	-	-
หญิง	73.0 (54)	51.2 (44)	37.9 (11)
แบบผสมหลายรูปแบบ	1.4 (1)	-	13.8 (4)
รวม	100.0 (74)	100.0 (86)	100.0 (29)

$$\text{Chi-Square} = 35.2891 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 23 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่เอาแบบอย่างน้อยทำให้บทบาทในการตัดสินใจของผู้หญิงมีมากกว่า ผู้หญิงที่มาจากครอบครัวเอาแบบอย่างปานกลาง และผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่เอาแบบอย่างมาก ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 73.0, ร้อยละ 51.2 และ ร้อยละ 37.9 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่า การเอาแบบอย่างมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวที่มีการเอาแบบอย่าง มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเอาแบบอย่างที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับบทบาทหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม ดังปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 24 ดังนี้

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการเอาแบบอย่างกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	การเอาแบบอย่าง		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	1.4(1)	4.7(4)	3.4(1)
หญิงทำมากกว่าชาย	20.3(15)	30.2(26)	44.8(13)
หญิงทำเท่ากับชาย	60.8(45)	52.3(45)	44.8(13)
ชายทำมากกว่าหญิง	14.9(11)	10.5(9)	6.9(2)
ชายทำทั้งหมด	2.7(2)	2.3(2)	-
รวม	100.0(74)	100.0(86)	100.0(29)

$$\text{Chi-Square} = 9.1111 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 24 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่เอาแบบอย่างน้อยทำให้บทบาทหญิงทำเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่า ครอบครัวที่เอาแบบอย่างปานกลาง และครอบครัวที่เอาแบบอย่างมากตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 60.8, ร้อยละ 52.3 และร้อยละ 44.8 ตามลำดับ

เมื่อนำมาจากการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าการเอาแบบอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่มีการเอาแบบอย่างที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 ความสามารถในการผลิตที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิง และชาย
ในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาความสามารถในการผลิต ผู้ศึกษาได้ศึกษาความสามารถ และความพร้อมของครอบครัวในการที่จะผลิต โดยแบ่งความสามารถในการผลิตออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ น้อย ปานกลาง มาก ได้จำแนกตามบทบาทหญิงและชายเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการผลิตกับบทบาทหญิง และชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษารายงานในตารางที่ 25 ดังนี้

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่

การตัดสินใจ	ความสามารถในการผลิต		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	16.7 (2)	37.7 (32)	46.2 (18)
ชาย	-	1.4 (2)	2.6 (1)
หญิง	83.3 (10)	58.0 (80)	48.7 (19)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	2.9 (4)	2.6 (1)
รวม	100.0 (12)	100.0 (138)	100.0 (39)

$$\text{Chi-Square} = 4.8253 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 25 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตน้อย ทำให้บทบาทของหญิงในการตัดสินใจมีมากกว่า บทบาทของหญิงในการตัดสินใจที่มาจากครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตปานกลาง และบทบาทของหญิงในการตัดสินใจที่มาจากครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตมาก ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 83.3, ร้อยละ 58.0 และ ร้อยละ 48.7 ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าความสามารถในการผลิตไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการผลิตที่แตกต่างกันกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ผลการศึกษารายงานในตารางที่ 26 ดังนี้

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

การแบ่งแรงงาน	ความสามารถในการผลิต		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	-	2.2(3)	7.7(3)
หญิงทำมากกว่าชาย	8.3(1)	29.7(41)	30.8(12)
หญิงทำเท่ากับชาย	50.0(6)	55.8(77)	51.3(20)
ชายทำมากกว่าหญิง	41.7(5)	10.1(14)	7.7(3)
ชายทำทั้งหมด	-	2.2(3)	2.6(1)
รวม	100.0(12)	100.0(138)	100.0(39)

$$\text{Chi-Square} = 15.7086 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 26 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตปานกลาง ทำให้บทบาทของหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่า ครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตมาก และครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตน้อย ตามลำดับ กล่าวคือร้อยละ 55.8, ร้อยละ 51.3 และ ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวไคสแควร์ พบว่าความสามารถในการผลิตมีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชาย ในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 โอกาสในการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิง และชาย ในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาโอกาสในการมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้ศึกษาโอกาสของสมาชิกในครอบครัวว่ามีโอกาสในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในครอบครัวและชุมชนมากน้อยเพียงไร โดยแบ่งระดับของโอกาสในการมีส่วนร่วม เป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยจำแนกตามบทบาทหญิงและชาย เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

7.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการมีส่วนร่วมกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 27 ดังนี้

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการมีส่วนร่วมกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่

การตัดสินใจ	โอกาสในการมีส่วนร่วม		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	16.7 (1)	39.1 (25)	38.7 (46)
ชาย	-	-	2.5 (3)
หญิง	83.3 (5)	57.8 (37)	56.3 (67)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	3.1 (2)	2.5 (3)
รวม	100.0 (6)	100.0 (64)	100.0 (119)

Chi-Square. = 3.4588 D.F. = 6 P > 0.05

จากตารางที่ 27 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมร้อยละ 16.7 ทำให้บทบาทหญิงในการตัดสินใจมีมากกว่า บทบาทของหญิงในการตัดสินใจในครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมปานกลาง และบทบาทของหญิงในการตัดสินใจในครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมมาก ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 83.3, ร้อยละ 57.8 และร้อยละ 56.3 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวไคสแควร์ พบว่า โอกาสในการมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งใจ

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการมีส่วนร่วมกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	โอกาสในการมีส่วนร่วม		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	-	3.1(2)	3.4(4)
หญิงทำมากกว่าชาย	-	15.6(10)	37.9(44)
หญิงทำเท่ากับชาย	33.3(2)	65.6(42)	49.6(59)
ชายทำมากกว่าหญิง	33.3(2)	14.1(9)	9.2(11)
ชายทำทั้งหมด	33.3(2)	1.6(1)	0.8(1)
รวม	100.0(6)	100.0(64)	100.0(119)

$$\text{Chi-Square} = 43.0601 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 28 ผลการศึกษา พบว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมปานกลางทำให้บทบาทหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงาน มีมากกว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมมาก และครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมน้อย ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 65.6, ร้อยละ 49.6 และ ร้อยละ 33.3 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าโอกาสในการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์

กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 8 ความขัดแย้งในบทบาทที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตไหม

การศึกษาความขัดแย้งในบทบาท ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของความขัดแย้งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ น้อย ปานกลาง มาก โดยจำแนกตามบทบาทหญิงและชาย เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 29 ดังนี้

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	ความขัดแย้งในบทบาท		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	46.7 (14)	33.7 (33)	41.0 (25)
ชาย	-	2.0 (2)	1.6 (1)
หญิง	53.3 (16)	62.3 (61)	52.5 (32)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	2.0 (2)	4.9 (3)
รวม	100.0 (30)	100.00 (98)	100.0 (61)

Chi-Square = 4.6799 D.F. = 6 P > 0.05

จากตารางที่ 29 ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกในครอบครัวที่มีความขัดแย้งในบทบาทปานกลางทำให้บทบาทของหญิงในการตัดสินใจมีมากกว่าบทบาทของหญิงในการตัดสินใจ ในครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทน้อย และครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทมากตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 62.3, ร้อยละ 53.3 และร้อยละ 52.5 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าความขัดแย้งในบทบาทไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่ สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ดังปรากฏผลของการศึกษาในตารางที่ 30 ดังนี้

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	ความขัดแย้งในบทบาท		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	6.7(2)	3.1(3)	1.6(1)
หญิงทำมากกว่าชาย	30.0(9)	22.4(22)	37.7(23)
หญิงทำเท่ากับชาย	50.0(15)	58.2(57)	50.8(31)
ชายทำมากกว่าหญิง	13.3(4)	14.3(14)	6.6(4)
ชายทำทั้งหมด	-	2.0(2)	3.3(2)
รวม	100.0(30)	100.0(98)	100.0(61)

$$\text{Chi-Square} = 8.2458 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 30 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทปานกลาง ทำให้บทบาทหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่าครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทมาก และครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทน้อยตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 58.2, ร้อยละ 50.8 และ ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าความขัดแย้งในบทบาทไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่สมาชิกมีความขัดแย้งในบทบาทที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 9 การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ และการแบ่งงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

การศึกษาการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการรับรู้ในเรื่องความเสี่ยง จากข้อมูลที่มีอยู่เป็น 3 ระดับได้แก่ น้อย ปานกลาง มาก โดยจำแนกตามบทบาทหญิงและชาย เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นในการศึกษาสมมติฐานข้อนี้ ดังนี้

9.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ดังปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 31 ดังนี้

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่

การตัดสินใจ	การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	33.3(2)	62.7(32)	28.8(38)
ชาย	-	2.0(1)	1.5(2)
หญิง	66.7(4)	33.3(17)	66.7(88)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	2.0(1)	3.0(4)
รวม	100.0(6)	100.0(51)	100.0(132)

$$\text{Chi-Square} = 18.8135 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 31 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก ทำให้บทบาทของหญิงในการตัดสินใจเท่ากับครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตน้อย และมากกว่าครอบครัวที่รับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตปานกลาง กล่าวคือ ร้อยละ 66.7, ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 33.3 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชาย ในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

9.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิต ดังปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 32 ดังนี้

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตกับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	-	7.8(4)	1.5(2)
หญิงทำมากกว่าชาย	33.3(2)	37.3(19)	25.0(33)
หญิงทำเท่ากับชาย	16.7(1)	47.1(24)	59.1(78)
ชายทำมากกว่าหญิง	50.0(3)	7.8(4)	11.4(15)
ชายทำทั้งหมด	-	-	3.0(4)
รวม	100.0(6)	100.0(51)	100.0(132)

$$\text{Chi-Square} = 19.3767 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 32 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก ทำให้บทบาทของหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่าครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตปานกลาง และครอบครัวที่รับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตน้อย ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 59.1, ร้อยละ 47.1 และร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่า การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตไม่มี ความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 10 ความคาดหวังในด้านผลประโยชน์ที่แตกต่างกันด้านการตัดสินใจและการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตใหม่

การศึกษาความคาดหวังในด้านผลประโยชน์นั้น ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของความคาดหวังออกเป็น 3 ระดับจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยจำแนกตามบทบาทชายและหญิง ทั้งนี้เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

10.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม ดังปรากฏผลศึกษาในตารางที่ 33 ดังนี้

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับบทบาทหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตไหม

การตัดสินใจ	ความคาดหวังผลประโยชน์		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
ร่วมกัน	-	64.3 (27)	31.7 (45)
ชาย	-	-	2.1 (3)
หญิง	100.0 (5)	35.7 (15)	62.7 (89)
แบบผสมหลายรูปแบบ	-	-	3.5 (5)
รวม	100.0 (5)	100.0 (42)	100.0 (142)

$$\text{Chi-Square} = 19.3255 \quad \text{D.F.} = 6 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 33 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีความคาดหวังผลประโยชน์น้อย ทำให้บทบาทของหญิงในการตัดสินใจมีมากกว่าบทบาทของหญิงในการตัดสินใจของครอบครัวที่มีความคาดหวังผลประโยชน์มาก และบทบาทของหญิงในการตัดสินใจของครอบครัวที่มีความคาดหวังผลประโยชน์ปานกลาง ตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 100.0, ร้อยละ 62.7 และร้อยละ 35.7 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าความคาดหวังผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวที่มีความคาดหวังผลประโยชน์แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

10.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 34 ดังนี้

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับบทบาทหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

การแบ่งแรงงาน	ความคาดหวังผลประโยชน์		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
หญิงทำทั้งหมด	-	4.8(2)	2.8(4)
หญิงทำมากกว่าชาย	40.0(2)	33.3(14)	26.8(38)
หญิงทำเท่ากับชาย	-	50.0(21)	57.7(82)
ชายทำมากกว่าหญิง	60.0(3)	11.9(5)	9.9(14)
ชายทำทั้งหมด	-	-	2.8(4)
รวม	100.0(5)	100.0(42)	100.0(142)

$$\text{Chi-Square} = 16.1891 \quad \text{D.F.} = 8 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 34 ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่คาดหวังผลประโยชน์มาก ทำให้บทบาทของหญิงเท่ากับชายในการแบ่งแรงงานมีมากกว่าครอบครัวที่คาดหวังผลประโยชน์ปานกลาง และน้อยตามลำดับ กล่าวคือ ร้อยละ 57.7, ร้อยละ 50.0 และร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบด้วยตัวสถิติไคสแควร์ พบว่าความคาดหวังผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวที่คาดหวังผลประโยชน์ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทของหญิงและชายในการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3.2 ผลการหาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับบทบาทของหญิงและชาย ทั้งด้านการตัดสินใจและการแบ่งแรงงาน แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่สามารถบอกระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรคือ โดยการใช้ค่าสถิติไคสแควร์ ดังนั้นในการหาระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร ผู้ศึกษาได้แยกวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ค่า Gamma : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัวกับการตัดสินใจ

จากตารางที่ 35 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังผลประโยชน์ ผลจากการวิเคราะห์ด้วยค่า Gamma จะปรากฏในตารางที่ 35 ดังนี้

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและบทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายด้วยค่า Gamma

ปัจจัย	Chi-Square	D.F	Significance	Gamma
1. การรับรู้ความเสี่ยงในการผลิต	18.8135	6	.0045	.5000
2. ความคาดหวังผลประโยชน์	19.3255	6	.0036	.4258
3. แหล่งความรู้	18.8988	6	.0043	.3888
4. การสนับสนุนจากภายนอก	14.7754	6	.0221	.3291
5. การเอาแบบอย่าง	35.2891	6	.0000	-.2930
6. ขนาดถือครองที่ดิน	16.3355	6	.0121	-.2224
7. รายได้	21.5614	6	.0150	.1633

จากตารางที่ 35 พบว่า จากปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยค่า Gamma จะพบว่าค่าที่วิเคราะห์ได้ โดยเรียงจากค่ามากที่สุดไปหาน้อยสุด มีดังนี้ การรับรู้ความเสี่ยงในการผลิต (.5000) ความคาดหวังผลประโยชน์ (.4258) แหล่งความรู้ (.3888) การสนับสนุนจากภายนอก (.3291) การเอาแบบอย่าง (-.2930) ขนาดถือครองที่ดิน (-.2224) และรายได้ (.1633) ผลที่ได้หมายความว่า การรับรู้ความเสี่ยงในการผลิต ความคาดหวังผลประโยชน์ แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก และรายได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในระดับน้อยถึงปานกลาง นั่นหมายความว่า ครอบครัวที่มีการรับรู้ความเสี่ยงในการผลิตมาก ความคาดหวังผลประโยชน์มาก แหล่งความรู้มาก การสนับสนุนจากภายนอกมาก และรายได้มาก ทำให้บทบาทของหญิงและชายในการตัดสินใจมีมากกว่าครอบครัวที่มีการรับรู้ความเสี่ยงในการผลิตน้อย ความคาดหวังผลประโยชน์น้อย แหล่งความรู้น้อย การสนับสนุนจากภายนอกน้อย และรายได้น้อย ส่วนปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ ขนาดถือครองที่ดิน และการเอาแบบอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับบทบาทการตัดสินใจในระดับต่ำ หมายความว่า ครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินน้อย และการเอาแบบอย่างน้อย ทำให้บทบาท

ของหญิงและชาย ในการตัดสินใจมีมากกว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินมากและการเอาแบบอย่างมา แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ

4.3.2.2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละตัวกับการแบ่งแรงงาน

ตารางที่ 36 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	VAR8	VAR20	VAR21	VAR23	VAR24	X	S.D.	Significant
VAR8	-	-.1855	-.3059	.2278	.1285	50.2646	9.8031	-
VAR20			.0598	.0818	.0791	10.6349	2.6375	.0061
VAR21				-.0821	.0699	23.2487	5.2285	.0001
VAR23					.6512	75.9312	3.9362	.0013
VAR24						21.8571	5.1762	.0305

VAR8 = บทบาทการแบ่งแรงงานของหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

VAR20 = ความสามารถในการผลิต

VAR21 = โอกาสในการมีส่วนร่วม

VAR23 = การรับรู้ในเรื่องความเสี่ยง

VAR24 = ความคาดหวังผลประโยชน์

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับบทบาทด้านการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ พบว่ามีปัจจัย 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการผลิต โอกาสในการมีส่วนร่วม การรับรู้ในเรื่องความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังผลประโยชน์ เมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากตารางที่ 36 พบว่า โอกาสในการมีส่วนร่วม และความสามารถในการผลิต มีความสัมพันธ์เชิงลบกับบทบาทด้านการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในระดับต่ำ ($R = -0.306$, $R = -0.186$) นั้นหมายความว่า ครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วม และมีความสามารถในการผลิตน้อย จะมีการแบ่งแรงงานในครอบครัวสูงกว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วม และความสามารถในการผลิตมาก ส่วนปัจจัยการรับรู้ในเรื่องความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทด้านการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในระดับต่ำ ($R = 0.228$, $R = 0.129$) ซึ่งหมายความว่า ครอบครัวที่รับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก และคาดหวังผลประโยชน์มาก จะมีการแบ่งแรงงานในครอบครัวสูงกว่าครอบครัวที่รับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตน้อย และคาดหวังผลประโยชน์น้อย

4.3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานของหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ : การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 11 จำนวนแรงงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง ความสามารถในการผลิต โอกาสในการมีส่วนร่วม ความขัดแย้งในบทบาท ความเสี่ยงในการผลิต และความคาดหวังด้านผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานของหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ดังจะปรากฏผลการศึกษาในตารางที่ 37 ดังนี้

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ปัจจัย	B	SEE	BETA	R ²	T	SIG T
โอกาสในการมีส่วนร่วม	-.5186	.1263	-.2766	.0936	-4.105	.0001
การรับรู้เรื่องความเสี่ยง ในการผลิต	.5503	.1685	+.2204	.1349	3.266	.0013
ความสามารถในการผลิต	-.6950	.2504	-.1870	.1695	-2.775	.0061

$$R = 0.4117$$

$$R^2 = 0.1695$$

$$R^2 \text{ ADJ} = 0.1560$$

$$\text{SEE} = 9.0058$$

$$a = 60.9456$$

มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่มี 4 ปัจจัย ได้แก่ โอกาสในการมีส่วนร่วม การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต การเอาแบบอย่าง และความสามารถในการผลิต โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.4117 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง และจากค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.1695 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายโดยรวมกันอธิบายความผันแปรของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ได้ร้อยละ 16.95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 83.05 เป็นอิทธิพลจากปัจจัยที่ไม่สามารถอธิบายได้ และหลังจากปรับค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์แล้ว ปัจจัยดังกล่าวก็ยังมีอิทธิพลอยู่ร้อยละ 15.60 (R² ADJ = 0.1560)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายมากที่สุดคือ โอกาสในการมีส่วนร่วม ($BETA = -0.2766$) รองลงมาได้แก่ การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต และความสามารถในการผลิตตามลำดับ ($BETA = 0.2204$ และ $BETA = -0.1870$ ตามลำดับ)

ค่า B ที่ได้คือ สัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ (Estimated Regression Coefficient) ซึ่งหมายถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ เมื่อปัจจัยที่มีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลอื่น ๆ ในสมการมีค่าคงที่

สมการพยากรณ์ที่ได้มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 60.9456 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SEE) เท่ากับ 9.1666 และสามารถสร้างสมการถดถอยได้ดังนี้คือ

สมการการถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\begin{aligned} Y &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 \\ &= 60.9456 - 0.5186X_1 + 0.5503X_2 - 0.6950X_3 \\ &\quad (12.866) \quad (-4.105) \quad (3.266) \quad (-2.775) \end{aligned}$$

เมื่อ Y = การแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

a = ค่าคงที่ = 60.9456

X_1 = โอกาสในการมีส่วนร่วม

X_2 = การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต

X_3 = ความสามารถในการผลิต

สมการการถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z &= B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 \\ &= -0.2766Z_1 + 0.2204Z_2 - 0.1870Z_3 \end{aligned}$$

- เมื่อ Z = การแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่
 Z_1 = โอกาสในการมีส่วนร่วม
 Z_2 = การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต
 Z_3 = ความสามารถในการผลิต

4.4 การอภิปรายผลการวิจัย

วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแต่ละคนจะมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป แต่บทบาทต่าง ๆ ดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องโยงใยกับบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมเสมอ นอกจากจะมีความสัมพันธ์แล้ว บทบาทที่แต่ละบุคคลมีอยู่ อาจถูกกำหนดหรือมีเงื่อนไขปัจจัยทั้งภายในและภายนอก จึงเป็นผลให้บุคคลแสดง บทบาทที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมและ เกิดดุลยภาพของสังคม

ในการศึกษาวิจัยบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการตัดสินใจ และการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตใหม่ เป็นการศึกษาบทบาทของคนในสังคมใน หน่วยครอบครัว ซึ่งในความเป็นจริงบทบาทอาจมีมากมาย แต่การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเพียงการตัดสินใจและการแบ่งแรงงาน ภายใต้กิจกรรมหนึ่งซึ่งเป็นการผลิต ใหม่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวมีขั้นตอนในการผลิตที่มากมาย ซับซ้อน และเหตุที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์ในการผลิตใหม่ของกลุ่มตัวอย่างจากเพื่อบริโภค มาเป็นการผลิตเพื่อขาย จะส่งผลให้บทบาทของหญิงและชายเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร

4.4.1 บทบาทระหว่างหญิงและชาย ด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่

ผลจากการศึกษาบทบาทระหว่างหญิงและชาย ด้านการตัดสินใจ ในกระบวนการผลิตใหม่ทำให้เห็นว่าหญิงมีบทบาทในการตัดสินใจกระบวนการผลิต ใหม่มากกว่าชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการผลิตใหม่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ชาวบ้าน ยังคงมีความคิดว่าเป็นเรื่องของผู้หญิง ดังจะเห็นได้จากในทุกขั้นตอนผู้หญิงจะมี บทบาทในการตัดสินใจมากกว่าผู้ชาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามภาพของการตัดสินใจ ร่วมกันยังคงปรากฏให้เห็น ดังในขั้นตอนการเตรียมการ การปลูกหม่อน การ

เลี้ยงไหม ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ถึงแม้ว่าการตัดสินใจทั้งกระบวนการส่วนใหญ่จะเป็นหญิง บางขั้นตอนการตัดสินใจส่วนใหญ่จะร่วมกันระหว่างหญิงและชาย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าลักษณะของครอบครัวไทยในชนบทที่ส่วนใหญ่การตัดสินใจในกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะถูกกลั่นกรองโดยระบบครอบครัว และจะให้ความสำคัญต่อบทบาทที่จะเป็นของฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายนั้น ขึ้นอยู่กับว่าฝ่ายใดจะมีความใกล้ชิด ความถนัดและทักษะในกิจกรรมนั้น ๆ มากกว่ากัน ดังจะเห็นได้ว่าในกิจกรรมการผลิตไหมนั้น หญิงจะมีความใกล้ชิด ความถนัด และมีทักษะมากกว่าชาย ภาพของการตัดสินใจส่วนใหญ่จึงเป็นของฝ่ายหญิงและชายจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน แต่จะมีบทบาทน้อยกว่าหญิงไม่ว่าระบบการผลิตไหมจะเป็นการผลิตเพื่อบริโภคหรือเป็นการผลิตเพื่อขายก็ตาม

4.4.2 บทบาทระหว่างหญิงและชายในด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม

ผลจากการศึกษาบทบาทระหว่างหญิงและชายด้านการแบ่งแรงงานในกระบวนการผลิตไหม ทำให้เห็นว่าการแบ่งแรงงานนั้นหญิงจะทำเท่ากับชาย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากระบบการผลิตไหมที่มีเป้าหมายเพื่อขาย จึงทำให้ขั้นตอนการผลิตเกิดความยุ่งยากในการผลิต และปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นด้วยจำนวนแรงงานที่มีอยู่ในครอบครัวจึงมีการจัดสรร และแบ่งแรงงานให้เพียงพอกับระบบการผลิตที่ครอบครัวสร้างขึ้น การผลิตไหมในอดีตนั้น การแบ่งแรงงานของชายและหญิงค่อนข้างจะชัดเจน โดยครอบครัวจัดสรรคนทำงานตามลักษณะของกิจกรรม ดังเช่นในขั้นการเตรียมการ และการปลูกหม่อน ผู้ชายจะมีบทบาทหลักในการทำกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนดังกล่าว เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้แรงงาน และเครื่องมือที่ค่อนข้างหนัก ส่วนขั้นตอนการเลี้ยงและการแปรรูปจะเป็นบทบาทของผู้หญิงที่จะรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนดังกล่าวต้องการความต่อเนื่อง และละเอียดอ่อน แต่การผลิตไหมในปัจจุบัน การแบ่งแรงงานของหญิงและชาย มีลักษณะที่ยืดหยุ่นมากขึ้น กล่าวคือในขั้นตอนที่แต่เดิมเป็นของชาย ปัจจุบันหญิงและชายต้องร่วมกันทำเท่า ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการเตรียมการ การปลูกหม่อน ผู้หญิงจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวมากขึ้น ในขั้นตอนการเลี้ยง การแปรรูปหญิงยังคงเป็นแรงงานหลักอยู่ ซึ่งชายจะเป็นแรงงานเสริม ส่วนในขั้นตอนการตลาด ผู้ชายจะมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการติดต่อกับภายนอก

การซื้อขายกับพ่อค้าผู้ขายนั้น มีความชำนาญสูงกว่า เพราะจากวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชนบท ส่วนใหญ่ผู้ขายจะเป็นแรงงานหลักในการออกไปติดต่อสื่อสารกับภายนอก เพราะผู้ขายมีบทบาทในการหาเงิน และหารายได้ให้กับครอบครัว ดังจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการผลิตใหม่เพื่อขาย เป็นกิจกรรมที่ต้องติดต่อกับพ่อค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ห่างไกลกับหมู่บ้าน เช่น ในตัวจังหวัดขอนแก่น หรือนิคมสร้างตนเองที่อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นในการเดินทางไปขาย ผู้ขายจะมีความสะดวกกว่า และกล้าที่จะต่อรองราคาได้มากกว่าผู้หญิง บทบาทในด้านการตลาดจึงเป็นของฝ่ายชาย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิตใหม่ หญิงและชายจะมีบทบาทแตกต่างกันในด้านการแบ่งแรงงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทั้งภายในและภายนอกของครอบครัว แต่เมื่อมองในภาพรวมที่เป็นกระบวนการแล้ว พบว่าหญิงและชายมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เท่า ๆ กัน มีการแบ่งแรงงานภายในครอบครัวยืดหยุ่นมากกว่าแต่ก่อน แต่ทั้งนี้ครอบครัวจะต้องคำนึงถึงความสะดวกและความพร้อมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนด้วย

4.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าบทบาทด้านการตัดสินใจในกระบวนการผลิตใหม่นี้ ถึงแม้ว่าผู้ขายจะเข้าร่วมในการตัดสินใจมากขึ้นก็ตาม แต่บทบาทการตัดสินใจส่วนใหญ่ยังคงเป็นของฝ่ายหญิงอยู่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ครอบครัวมีความสัมพันธ์อยู่ ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง การรับรู้เรื่องความเสี่ยง และความคาดหวังด้านผลประโยชน์

รายได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจ นั่นหมายความว่าครอบครัวที่มีรายได้มากทั้งจากรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น และรายได้จากการผลิตใหม่จะมีการตัดสินใจของคนในครอบครัวสูงขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจโดยฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย หรือการตัดสินใจร่วมกันทั้งหญิงและชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้จากการทำกิจกรรมเป็นแรงจูงใจและเป็นเรื่องสำคัญของครอบครัวที่จะให้ครอบครัวนั้น ๆ ตัดสินใจว่าจะทำกิจกรรมนั้นอย่างไร ด้วยวิธีการไหน ที่จะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นหรืออย่างน้อยก็ไม่ลดต่ำลงถึงขั้นขาดทุน ดังนั้นสมาชิกทั้งหญิงและชายจึงต้องช่วยกันตัดสินใจเพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายที่วางไว้ โดยฝ่ายหญิงจะเป็นตัวหลักในการตัดสินใจทั้งกระบวนการ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2531:25) เรื่องลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีชนบท บ้านคำย่น จ.มหาสารคาม ซึ่งพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีอิทธิพลให้บุรุษและสตรีได้มีบทบาทช่วยเหลือจนเจือครอบครัวร่วมกันมากกว่าอดีต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกรมส่งเสริมการเกษตร (2533) ที่ให้เกษตรกรผลิตใหม่เพิ่มรายได้ และส่งผลให้บทบาทของคนในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป

ขนาดถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจ ซึ่งหมายความว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินเล็ก สมาชิกในครอบครัวจะมีการร่วมกันตัดสินใจ โดยเฉพาะผู้หญิงมีบทบาทมากในกระบวนการผลิตใหม่ มากกว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินมาก ทั้งนี้เป็นเพราะในครอบครัวของชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการผลิตเพื่อยังชีพหรือการผลิตเพื่อขาย ดังนั้นการใช้ประโยชน์ที่ดิน จึงมีการวางแผนว่าจะใช้ที่ดินส่วนใดผลิตอะไร เพื่อให้ได้ผลผลิตมากที่สุด และคุ้มกับการลงทุนลงแรงมากที่สุด ครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินขนาดเล็กจะต้องมีการคิดพิจารณา และตัดสินใจอย่างมากในการที่จะใช้ประโยชน์จากที่ดินในการปลูกพืชแต่ละชนิด ทั้งนี้เพราะจำนวนผลผลิตที่ได้ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จ ก็หมายถึงผลผลิตที่แต่เดิมมีน้อยตามจำนวนที่ดินแล้ว กลับทำให้ผลผลิตน้อยลงไปกว่าเดิมอีก ทำให้เสี่ยงต่อการลงทุนและการยังชีพมากขึ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินขนาดใหญ่ พวกนั้นมักจะไม่ต้องได้รับผลกระทบเท่าไร ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทโดยเฉลี่ยแล้วจะมีขนาดใหญ่กว่าครอบครัวที่มีขนาดถือครองที่ดินน้อย ถ้าการผลิตส่วนใดส่วนหนึ่ง ไม่ประสบผลสำเร็จก็ยังมีผลผลิตส่วนอื่นในที่ดินทดแทนส่วนที่สูญเสียไป

แหล่งความรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจ ซึ่งหมายความว่าครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาก ก็จะช่วยในการตัดสินใจของหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่มาก ทั้งนี้เป็นเพราะการที่สมาชิกในครอบครัวผู้เลี้ยงใหม่ได้รับความรู้มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน หมู่บ้านใกล้เคียง สถานีทดลองใหม่ขอนแก่น และสื่อมวลชนต่าง ๆ และส่วนใหญ่เมื่อได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ก็จะนำมาพิจารณาหาทางเลือกที่เหมาะสมกับครอบครัวของตัวเอง ถ้าครอบครัวที่ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มาหลายทาง

ก็จะมีทางเลือกมากกว่าผู้ที่มีความรู้จากแหล่งความรู้น้อย นั่นอาจหมายถึงว่าสมาชิกในครอบครัวจะต้องมีส่วนในการตัดสินใจมากขึ้น เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมจากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อูซา หงส์กาญจนกุล (2533:41) ที่พบว่า การสื่อสารทั้งจากบุคคล และไม่ใช้บุคคลเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจในการยอมรับนวัตกรรมเร็วและมากขึ้น หรืออาจหมายถึงการนำไปสู่การปรับระบบคิด และวิธีการผลิตใหม่นั้นเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าแหล่งความรู้อันได้แก่ สื่อบุคคล และสื่อมวลชนมีผลต่อการรับรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติของบุคคลต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเงื่อนไขได้

การสนับสนุนจากภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจ ผลจากการศึกษาทำให้เห็นว่าการสนับสนุนจากภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครอบครัวผลิตใหม่ ตัดสินใจในการผลิตใหม่ไปในทิศทางใด มากน้อยแค่ไหน และใครเป็นผู้ตัดสินใจ ผู้หญิงจะมีบทบาทการตัดสินใจมากในขณะเดียวกันการตัดสินใจร่วมกันระหว่างหญิงและชายก็ยังมีมากในการทำกิจกรรม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ชายกลับมีบทบาทน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้ถึง ความหวังที่จะได้รับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ ความรู้การเลี้ยงไหม และกระบวนการรวมกลุ่มจากหน่วยงานทั้ง ภาครัฐบาล เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน การสนับสนุนจากหน่วยงานแต่ละ หน่วยงานในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ผลิตใหม่ มีความมั่นใจในการลงทุนมากขึ้น และลดภาระในการลงทุนของผู้ผลิตใหม่ลง ซึ่งนับเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรตัดสินใจ ในการผลิตใหม่ ยิ่งผู้ผลิตใหม่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกมาก ก็จะช่วยให้ ครอบครัวมีการตัดสินใจมากขึ้นในการลงกิจกรรมการผลิตใหม่ ที่สอดคล้องกับการ ศึกษาของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2532:32) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง บทบาทของสตรีบ้านคำย่นุ่น มหาสารคาม พบว่าหน่วยงานของรัฐและเอกชนมีส่วน อย่างมากในการกระตุ้นให้ชาวบ้านและสตรีรู้จักบทบาทของตนในการพัฒนาท้องถิ่น มากขึ้น และสอดคล้องกับ ทฤษฎีการตัดสินใจของ William W.Reeder ถึง Able Factors ที่เป็นส่วนช่วยให้ผู้กระทำมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจเมื่อรู้ว่า ตนเองกำลังจะได้รับการสนับสนุน

การเอาแบบอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจ หมายความว่า การเอาแบบอย่างของครอบครัวผู้ผลิตใหม่จากการเห็นตัวอย่างจากที่ต่าง ๆ ซึ่งถ้าการเห็นตัวอย่างมาจากที่ต่าง ๆ มีมาก การตัดสินใจของหญิงและชายจะมีน้อยกว่าครอบครัวที่เห็นตัวอย่างและเอาแบบอย่างน้อย ซึ่งแตกต่างกับ เจือ สุทธิวิเศษ ที่ศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรถึงการรอดูท่าที คือตามดูผลงานของบุคคลอื่นเป็นขั้นตอน ในช่วงแรกจะใช้การวิเคราะห์พิจารณาอย่างมากในการตัดสินใจ และเมื่อถึงขั้นเห็นความสำเร็จของผู้อื่น ความมั่นใจมีมากขึ้น จนถึงขั้นการตัดสินใจในขั้นสุดท้าย สิ่งนี้ถือเป็นแรงจูงใจจากภายนอก เหตุที่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะการเห็นตัวอย่างของผู้ผลิตใหม่ แล้วนำมาเป็นแบบอย่างโดยการทำตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะได้จากเพื่อนบ้าน ญาติ และผู้ประสบผลสำเร็จ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับครอบครัว แบบอย่างเหล่านั้นส่วนใหญ่จะประสบผลสำเร็จในการผลิต และรายได้ จึงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรผลิต และช่วยในการตัดสินใจของเกษตรกร ครอบครัวที่ต้องศึกษาเอง หรือไม่ได้เลียนแบบจากคนอื่น สมาชิกจะช่วยกันในการตัดสินใจทำกิจกรรมการผลิตใหม่มากกว่าครอบครัวที่เอาแบบอย่างจากภายนอกมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวที่ศึกษาเองหรือเลียนแบบน้อยได้รับแรงจูงใจจากการเอาแบบอย่างที่ช่วยในการตัดสินใจน้อย จึงต้องพึ่งพาตัวเองมากขึ้น โดยที่หญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งต่างจากครอบครัวที่เอาแบบอย่างจากภายนอกมาก ครอบครัวเหล่านั้นมักจะอาศัยแรงจูงใจด้านความสำเร็จจากภายนอกช่วยในการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัว ทำให้สมาชิกหญิงและชายมีบทบาทในการตัดสินใจลดลง

ความเสี่ยงในการผลิต มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการศึกษาทำให้เห็นว่า การที่ผู้ผลิตใหม่ได้รับรู้ในเรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก บทบาทของสมาชิกในครอบครัวทั้งหญิง และชายจะมีบทบาทในการตัดสินใจมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ชาญยุทธ มณีพงศ์ (2533:55) ที่ศึกษาถึงสภาพการเลี้ยงไหมของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่าในการเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริมและความเสี่ยงในการลงทุนน้อยกว่าการทำไร่ โอกาสที่จะได้ผลตอบแทนในระยะสั้นมีมากกว่าการทำไร่ ทำให้เห็นว่าในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลหรือระบบการลงทุนโดยวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงในการลงทุนมีมากเท่าไร ก็ยังเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการตัดสินใจมากขึ้นเท่านั้น และในขณะเดียวกันถึงแม้ว่าการรับรู้ในเรื่องความเสี่ยงในการผลิตจะน้อย แต่จากการศึกษา

ครั้งนี้ก็ยังพบว่าสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะที่เป็นหญิงจะยังคงให้ความสำคัญในการตัดสินใจทางกิจกรรมอยู่เช่นกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่าไม่ว่าการรับรู้เรื่องความเสี่ยงจะมากหรือน้อย แต่สมาชิกในครอบครัวก็ยังต้องร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาตัดสินใจมาก เพราะแรงจูงใจในเรื่องของรายได้ในระยะสั้นจากการโฆษณา และการเลียนแบบ นอกจากนี้แล้วการลงทุนนับเป็นเรื่องใหญ่ของคนในครอบครัว ถ้าการลงทุนผิดพลาดนั้นหมายถึงหนี้สินที่จะตามมาให้ครอบครัวต้องรับภาระ

ความคาดหวังในด้านผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการศึกษาทำให้เห็นว่า ความคาดหวังผลประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ผลิตใหม่ ถ้ามีความคาดหวังมาก สมาชิกในครอบครัวทั้งหญิงและชายจะมีบทบาทในการตัดสินใจในการผลิตมาก ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ตามความคาดหวังของครอบครัวนั้น ๆ ในขณะเดียวกันถ้าครอบครัวผู้ผลิตใหม่ไม่มีความคาดหวังหรือมีความคาดหวังผลประโยชน์น้อย ระบบการผลิตก็จะเป็นไปตามความเคยชินอย่างที่เคยทำมา ไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการผลิต ปริมาณ และคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวทั้งหญิงและชายจะมีบทบาทในการตัดสินใจที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก หรืออาจกล่าวได้ว่าบทบาทในการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายจะมีน้อย เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ จรรยา บัณฑิตเพชร์ (2530) พบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงไหมมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเกษตรกรมีแรงจูงใจในเรื่องการขายผลผลิตที่มีราคาสูงขึ้น โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรมีความมั่นใจ และไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกกดราคาทำให้มีรายได้สูงขึ้น ซึ่งตรงกับ Guilford & Gray ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านเป้าหมายในเรื่องผลประโยชน์ โดยที่แรงจูงใจด้านผลประโยชน์จะชักจูงให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อสนองต่อความต้องการของตน

4.4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตไหม

ความสามารถในการผลิต ผลจากการศึกษาพบว่าความสามารถในการผลิตมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการแบ่งแรงงาน หมายความว่าครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตน้อย มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานมากกว่าครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่าใน

ครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตน้อย ซึ่งได้แก่ความชำนาญในการเลี้ยงไหม มีเวลาว่างน้อย จำนวนแรงงานมีค่อนข้างจำกัด การติดต่อประสานงานไม่สะดวก และมีเงินทุนจำกัด ครอบครัวเหล่านี้จะต้องมีการขวนขวาย ศึกษาหาความรู้และทุนจากทุก ๆ ด้าน ดังนั้นด้วยเงื่อนไขที่จำกัด สมาชิกในครอบครัวจึงต้องช่วยกัน แบ่งเบาระหน้าที่ มีการแบ่งงานและกระจายความรับผิดชอบให้ได้ทั่วถึง มีความยืดหยุ่นในการปรับแรงงานได้มาก ซึ่งแตกต่างไปกับครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตมาก ครอบครัวเหล่านี้ค่อนข้างที่จะมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ เงินทุน และปัจจัยอื่น ๆ สมาชิกในครอบครัวจะมีหน้าที่รับผิดชอบของตนเองค่อนข้างจะ เฉพาะเจาะจง และชัดเจน ความยืดหยุ่นในการปรับแรงงานจึงมีน้อยกว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีความสามารถในการผลิตน้อย เช่นเดียวกับงานของ สุอาภา ดิสถาพร (2522) ที่ศึกษาบทบาทของแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดนครปฐม มีเวลาน้อยถึงแม้จะมีความสนใจด้านวิชาการแผนใหม่ แต่ไม่ค่อยมีเวลาได้เข้าร่วม จึงทำให้แม่บ้านไม่มีความรู้ และพัฒนาการเกษตรแผนใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว และจำนวนแรงงาน จึงทำให้ผู้หญิงเหล่านั้นต้อง มีบทบาทในการประกอบอาชีพพร้อมกับสามี และรับผิดชอบงานในบ้าน ตลอดจนถึง ใช้เวลาส่วนใหญ่ในไร่นา

โอกาสในการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ การแบ่งแรงงาน จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาส ในการมีส่วนร่วมน้อย จะมีความสัมพันธ์และมีผลให้การแบ่งแรงงานมากกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกมีโอกาสในการมีส่วนร่วมมาก จากการศึกษาชุมชนพบว่าครอบครัวที่ สมาชิกมีโอกาสมีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มีบุตรมาก ซึ่ง บุตรส่วนใหญ่จะมีหน้าที่หลักคือเรียนหนังสือ หรือไปทำงานต่างจังหวัด มีบางส่วนที่ ลูกยังเล็ก การตัดสินใจส่วนใหญ่จะเป็นของพ่อหรือแม่ ครอบครัวเหล่านี้สมาชิกมัก ไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก ดังนั้นบุคคลที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือไม่ไปทำงานที่อื่น พวกนี้จะถูกแบ่งภาระหน้าที่ให้รับผิดชอบงานทั้งในไร่นา งาน บ้านหรือแม้แต่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมากขึ้น มีความยืดหยุ่นในการแบ่งแรงงาน มากขึ้น ไม่ว่างานนั้นจะเคยเป็นของหญิงหรือชายมาก่อน เมื่อเปรียบเทียบกับ ครอบครัวที่มีโอกาสมีส่วนร่วมมาก ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว การประกอบ อาชีพไม่ซับซ้อน และค่อนข้างมีขนาดเล็ก ลักษณะการแบ่งแรงงานค่อนข้างน้อย และไม่สลับซับซ้อน และค่อนข้างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าครอบครัวนั้น

สมาชิกจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมมากหรือน้อย ก็มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ทั้งนี้การศึกษาจะแตกต่างไปจากการศึกษาของ ทศนีย์ บุวรรตน์ (2529) ที่พบว่าทักษะและบทบาทในครอบครัวของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาสตรี พบว่าได้รับการยอมรับมากขึ้น มีส่วนร่วมมากขึ้นทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และมีความยืดหยุ่นในการแบ่งงานมากขึ้น เหตุของความแตกต่างอาจเป็นเพราะลักษณะทางวัฒนธรรม และเงื่อนไขของชุมชนในแต่ละชุมชนตามสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ดังที่กล่าวมาข้างต้น

การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำให้ทราบว่าครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก จะสามารถวางแผนหรือจัดการระบบการผลิตของครอบครัวให้มีการลดความเสี่ยงและบรรลุเป้าหมายมากที่สุด ดังนั้นสมาชิกทุกคนจึงถูกแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมและความถนัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิตของครอบครัว ซึ่งแตกต่างกับครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตน้อย ครอบครัวเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะไม่ใช่ระบบค้ำขาย จะปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตามความเคยชิน ใครเคยทำหน้าที่ไหนก็ทำเหมือนเดิม การแบ่งแรงงานจึงเป็นไปอย่างค่อนข้างจำกัด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ความคาดหวังผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแบ่งแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ความคาดหวังผลประโยชน์เป็นปัจจัยหนึ่งที่จูงใจให้เกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อขาย ดังนั้นครอบครัวจะต้องมีการจัดสรร และแบ่งแรงงานคนในครอบครัวให้เพียงพอต่อการผลิต ส่วนใหญ่ครอบครัวที่คาดหวังผลประโยชน์สูงมักจะมีการผลิตไหมที่มีปริมาณมาก ซึ่งแตกต่างกับครอบครัวที่คาดหวังผลประโยชน์น้อย ครอบครัวเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีปริมาณการผลิตค่อนข้างน้อยและเพียงพอต่อการบริโภคเท่านั้น ซึ่งการจัดสรรและแบ่งแรงงานจะไม่กระจายมากนัก แต่ก็ยังคงแบ่งงานกันทำอยู่ ดังนั้นพอจะกล่าวได้ว่า ถึงแม้ว่าความคาดหวังจะมีมากน้อยอย่างไรก็ตาม ก็ยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชาย ในกระบวนการผลิตใหม่ พบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ โอกาสในการมีส่วนร่วม การรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิต และความ

สามารถในการผลิต ซึ่งปัจจัยทั้งสามตัวนี้จะร่วมกันอธิบายความผันแปรของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ได้ร้อยละ 16.95 โดยที่โอกาสในการมีส่วนร่วมจะถูกเลือกเข้ามาเป็นตัวอธิบายความผันแปรของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายเป็นตัวแรก ร้อยละ 9.36 และการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตถูกเลือกเป็นตัวที่สอง สามารถอธิบายความผันแปรของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.49 และความสามารถในการผลิตถูกเลือกเป็นตัวสุดท้าย สามารถอธิบายความผันแปรของการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.95 เป็นที่น่าสังเกตว่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของโอกาสการมีส่วนร่วม และความสามารถในการผลิตมีค่าเป็นลบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครอบครัวที่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมน้อย และความสามารถในการผลิตน้อยจะมีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายสูงกว่าครอบครัวที่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมมาก และความสามารถในการผลิตมากสำหรับครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตมาก จะมีอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายสูงกว่าครอบครัวที่มีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในการผลิตน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าครอบครัวที่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมน้อย สมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่จะมีภาระหน้าที่หลักเลี้ยงไม่ได้ เช่น เรียนหนังสือ หรือมีงานประจำ ดังนั้นการตัดสินใจและภาระหน้าที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ จึงตกอยู่กับคนในครอบครัวเพียงไม่กี่คน ซึ่งต้องกระจายและแบ่งงานกันทำ เมื่อทุกคนต้องทำงานตามหน้าที่ที่มีอยู่มากและถูกแบ่งให้ทำตามความจำเป็น ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่จึงมักขาดโอกาสที่จะไปศึกษาหรือดูตัวอย่างจากที่อื่น หรือถ้าดูตัวอย่างก็จะเป็นส่วนน้อยจากบุคคลที่ใกล้ชิด แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแรงงานของครอบครัว นอกจากนี้แล้วยังพบว่าครอบครัวที่ไม่พร้อมทางด้านความรู้ แรงงาน เงินทุน ทักษะ หรือหมายถึง ความสามารถในการผลิตของครอบครัวมีน้อยก็จะทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องดิ้นรน และร่วมมือกันทำงานให้คุ้มกับการลงทุน ลงแรงในการผลิต เพราะรายได้เสริมส่วนใหญ่มาจากการผลิตใหม่นั้นเอง ส่วนการรับรู้เรื่องความเสี่ยงเป็นปัจจัยที่เสริมให้ครอบครัวดังกล่าว ตระหนักถึงความเสี่ยงในการขาดทุน จึงต้องมีการจัดการ และควบคุมการผลิตให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.4.5 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ความสามารถในการผลิต โอกาสในการมีส่วนร่วม และความขัดแย้งในบทบาท

จำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นหมายความว่าครอบครัวที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมาก การตัดสินใจระหว่างหญิงและชายก็ไม่แตกต่างกับครอบครัวที่มีแรงงานในครัวเรือนน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่า ในระบบการผลิตใหม่ในชนบท ภาพการตัดสินใจส่วนใหญ่จะเป็นโดยหญิง และการตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้นไม่ว่าสมาชิกในครอบครัวจะมีมากหรือน้อย การตัดสินใจส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นหญิง ซึ่งไม่แตกต่างกัน

ความสามารถในการผลิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาทำให้เห็นว่า ครอบครัวผู้ผลิตใหม่ที่มีความสามารถในการผลิตมาก บทบาทด้านการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายไม่แตกต่างไปจากครอบครัวผู้ผลิตใหม่ที่มีความสามารถในการผลิตน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านความสามารถในการผลิต ครอบครัวผู้ผลิตใหม่ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้มากนัก มักจะมองว่าเกือบทุกครอบครัวมีความสามารถในการผลิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นในการตัดสินใจว่าจะผลิตใหม่หรือไม่ จึงไม่ได้ขึ้นกับความสามารถในการผลิต แต่อาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญมากกว่า

โอกาสในการมีส่วนร่วม ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าครอบครัวของชาวชนบทหรือครอบครัวโดยทั่วไปนั้น การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัวจะมีหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว หรือด้านการผลิต ซึ่งในบางครั้งการมีส่วนร่วมของสมาชิกจะร่วมเพียงการทำตามคำสั่ง ร่วมเพียงการใช้แรงงาน ร่วมในการออกกำลังทรัพย์ ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องร่วมในการตัดสินใจเสมอไป ดังนั้นไม่ว่าสมาชิกในครอบครัวจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดก็ตาม ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ความขัดแย้งในบทบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวที่ผลิตใหม่ ส่วนใหญ่สมาชิกไม่รู้สึกรู้สึกขัดแย้งในบทบาทในการผลิตใหม่ ไม่ได้มองว่าเป็นการเสียศักดิ์ศรีหรือเป็นบทบาทหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่กลับมองว่ากิจกรรมการผลิตใหม่เป็นเรื่องของครอบครัว สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบทั้งทางปฏิบัติและการตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าไม่ว่าสมาชิกจะมีความรู้สึกรู้สึกขัดแย้งในบทบาทมากน้อย หรือไม่มีความขัดแย้งในบทบาทเลยก็ตาม ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

4.4.6 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัย 7 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลกับการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง และความขัดแย้งในบทบาท จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ทำการผลิตใหม่จะผลิตในปริมาณไม่มาก ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการปลูกหม่อนในระหว่าง 1 งานจนถึง 4 ไร่ และมีรายได้จากการเลี้ยงไหมต่อปีโดยเฉลี่ยประมาณ 24,000 บาท ซึ่งจะพบว่าระบบการผลิตดังกล่าวจะไม่ได้เน้นการผลิตเพื่อขายโดยตรง และไม่ผลิตในปริมาณมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีการศึกษา วางแผน การปลูกการเลี้ยงให้เพียงพอหรือพอเหมาะกับจำนวนแรงงาน ที่ดิน ความรู้ และเงินทุนที่ครอบครัวตัวเองมีอยู่ ตลอดจนผลประโยชน์ที่จะได้รับ จึงเริ่มเลี้ยงและแบ่งหน้าที่ และแรงงานในครอบครัวให้เหมาะสม ดังนั้นในการแบ่งแรงงานของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างจึงได้ผ่านขั้นตอน การเรียนรู้ การวางแผน และการตัดสินใจมาก่อน ดังนั้นจำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง จะเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแรงงานเนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ได้ผ่านขั้นตอน และกระบวนการวิเคราะห์ภายใต้ระบบครอบครัว ก่อนการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่เหมาะสมกับความพร้อมของสมาชิกและครอบครัว ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับความขัดแย้งในบทบาทพบว่า จากสถานการณ์ในปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชนบท และในครอบครัวปรับเปลี่ยนไปมากตาม

กระแสนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นบทบาทของคนในสังคมปัจจุบัน จึงค่อนข้างจะยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนไปจากเดิม งานที่เคยแบ่งกันอย่างชัดเจน ในอดีต กลับกลายเป็นการช่วยเหลือกัน ซึ่งไม่ได้มองว่าเป็นงานของฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย แต่เป็นงานของครอบครัวที่ทุกคนต้องรับผิดชอบ ดังนั้นภาพความขัดแย้ง ในบทบาทในการทำงานจึงมีจำนวนน้อยในการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นไม่ว่าปัจจัยซึ่งได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ ขนาดถือครองที่ดิน แหล่งความรู้ การสนับสนุนจากภายนอก การเอาแบบอย่าง และความขัดแย้งในบทบาทจะมี ความสามารถแตกต่างกันน้อยเพียงใดก็ตาม ก็ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการแบ่งแรงงานระหว่างหญิงและชายในกระบวนการผลิตใหม่